

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002823

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рогожа Анна Олександрівна

2. Anna O. Rohozha

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 05-07-2025

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9374

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01.03, 17.01.07, 17.07

Тема дисертації:

1. Жінка в мотивно-образній системі романів Д.Г. Лоуренса і М.М. Каземі
2. The Woman in the Motif and Imagery System of the Novels of D. H. Lawrence and M. M. Kazemi

Реферат:

1. У роботі досліджено образну систему, мотиви, ідеї і конфлікти романів англійського письменника Д.Г. Лоуренса (1885-1930) «Згублена дівчина» (1920) і перського митця С. М. М. Каземі (1887-1978) «Жахливий Тегеран» (1922). Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше у просторі українського літературознавства здійснено комплексне дослідження та зіставлення жіночих образів Західної та Східної цивілізацій, як історичної паралелі у синхронії. Робота висвітлює подібності й відмінності між жінками британської й іранської спільноти через подолання статусу «інша». Мета дослідження полягає у комплексному аналізі головних жіночих образів романів «Згублена дівчина» і «Жахливий Тегеран» через виокремлення концептів «фемінний», «феміністичний», «жіночий» феміністичної критики в еволюції характерів героїнь задля зіставлення зображень жіночих образів та порівняння поглядів англійського і перського (іранського) письменників на проблему жіночого буття. Об'єктами дисертаційного дослідження є

романи Д. Г. Лоуренса «Згублена дівчина» (1920) і М. М. Каземі «Жахливий Тегеран» (1922). Предмет дослідження – трансформація жіночих образів у мотивно- образній системі романів. Дослідження жіночих образів відбувалось в мотивно-образній системі романів крізь призму концептів «фемінний», «феміністичний» і «жіночий». Мотив заміжжя визначено спільним для обох творів. Запропоновано, що крізь мотив простежується неможливість героїнь одружитись, тема щасливого і нещасливого шлюбу, угоди задля досягнення певної мети, протиставлення кохання і шлюбу за розрахунком, способи тиску на жінку (жіночий образ). Роман «Згублена дівчина» розкриває головну героїню у «фемінному» концепті. Альвіна є творчою жінкою, але суть її «фемінного» розкриття полягає у незвичайній формі мислення героїні та бажанні подолати концепт «інша» в собі. Міс Фрост і Мадам також мають ознаки фемінності: вони є талановитими жінками і виокремлюються нетрадиційною поведінкою і мисленням. У романі «Жахливий Тегеран» розкрито жіночі образи Меїн та Ефет у «фемінному» концепті. Героїні зображені на оновленому рівні тому, що вперше для мусульманської спільноти, жінка, яку вчили лише підкорюватись, починає трансформацію. Для досягнення мети вони знаходять нетривіальні рішення, що говорить про їхнє розкриття у «фемінному» концепті. Головну героїню роману «Згублена дівчина» Альвіну досліджено у «феміністичному» концепті через прагнення до самореалізації та пошуку власного місця в соціумі. Виявлено розкриття міс Фрост і Мадам у «феміністичному» концепті. Жінки є зорієнтованими на кар'єру (міс Фрост – гувернантка, Мадам – танцівниця і лідер гурту), що дає їм можливість утримувати самих себе без зовнішнього втручання. Героїнь роману «Жахливий Тегеран» Меїн і Ефет не було розкрито крізь призму «феміністичного» концепту. Про це свідчить відсутність будь-якої інформації щодо їхньої зацікавленості у досягненні сильної соціальної позиції. У роботі зроблено припущення щодо перспективи розвитку героїні Ефет у «феміністичному» концепті, через її прагнення займатись самоосвітою. Головна героїня роману «Згублена дівчина» має ознаки розкриття у «жіночому» концепті. Він не є домінантним, але сильним проявом «жіночої» природи є досвід у спілкуванні із чоловіками і вагітність героїні. У романі простежено перетин «жіночого» і «фемінного» концептів: вона самостійно обирає чоловіків і відмовляється від них. Завагітнівши, вона бажає народити дитину від коханого, але тільки тому що хоче цього, її не змушують. У розкритті міс Фрост і Мадам «жіночий» концепт виокремлено через завуальований материнський інстинкт. У романі «Жахливий Тегеран» прослідковано перетин «фемінного» і «жіночого» концептів у характері головних героїнь. У романі «Згублена дівчина» було виокремлено характеристики архетипів богинь грецької міфології. Проаналізовано теми романів: продажність людей, знецінення моралі, розпад родини і скалічене дитинство (за ознаками модернізму), знецінення жінки та її ролі як у родині так і у суспільстві в цілому. Мотив заміжжя відбивається у відносинах головних героїнь із родинами і суспільством, що розвивається у конфліктах «жінка-чоловік», «дочка-батько», «жінка- суспільство». Паралельно з виокремленими конфліктами виокремлено внутрішній конфлікт «дочка-мати». Оцінено значущість літературної спадщини Д. Г. Лоуренса і М. М. Каземі. Письменники позбавляють своїх героїнь комплексів, заперечують їхню слабкість, протиставлять їх «сильним» чоловікам чим викликають шалений резонанс. Це згодом мало вплив на формування засад феміністичної критики, зокрема розробленню слабого концепту «інша» С. де Бовуар у есе «Друга стаття» 1949 р.

2. The dissertation examines the figurative system, motives, ideas and conflicts of the novels by the English writer D. H. Lawrence (1885-1930) *The Lost girl* (1920) and the Persian (Iranian) writer S. M. M. Kazemi *Terrible Tehran* (1922). The scientific novelty of the dissertation lies in the first for Ukrainian literary studies comprehensive study and comparison of female images of the Western and the Eastern civilizations as a historical parallel in synchrony. We have revealed the similarity and the differences between women of British and Iranian communities by overcoming the concept 'other'. The purpose of the study is to comprehensively analyze the main female images of the *The Lost girl* and *Terrible Tehran* by separating the concepts of 'feminine', 'feminist', 'female' of feminist criticism in the evolution of heroines in order to compare the images of women and to compare the writers' thoughts about the problem of female being. The objects of the dissertation are the novels *The Lost girl* (1920) by D. H. Lawrence and *Terrible Tehran* (1922) by M. M. Kazemi. The subject is the transformation of female images in the motif and imagery system of the novels. We have studied the female images in the motif and imagery system of the novels through the prism of the concepts 'feminine', 'feminist' and 'female'. The motif of marriage is

determined by both novels. We have suggested that the inability to get married, the theme of marriage of convenience and attempting to pressure a woman are transmitted through it. The novel *The Lost Girl* reveals the main character in the 'feminine' concept. Alvina is a creative woman, but the essence of her 'feminine' disclosure lies in the unusual form of thinking about the heroine and the desire to overcome the concept of 'other'. Miss Frost and Madame also have signs of femininity: they are talented women and are distinguished by non-traditional behavior and thinking. The novel *Terrible Tehran* reveals the female images of Mein and Efet in the 'feminine' concept. The heroines are depicted at the updated level, because for the first time for the Muslim community, the woman who was taught to obey, begins to transform. To achieve the goal, they find unusual solutions, which indicates their disclosure in the 'feminine' concept. The main character of the novel *Lost Girl* Elvina was investigated in the 'feminist' concept because of her desire to self-realize and search for her own place in society. We have analyzed Miss Frost and Madame in the concept of 'feminist'. Women are focused on their careers (Miss Frost is a governess, Madame as a dancer and leader of the group), which gives them the opportunity to earn by their own. The heroines of the novel *Terrible Tehran* Mein and Efet were not disclosed through the prism of 'feminist' concept. We have determined the absence of information about their interest in achieving a strong social position. We have made an assumption about the prospect of the development in the 'feminist' concept by Efet because of her desire to study. The main character of the novel *The Lost Girl* has signs of disclosure in the 'female' concept. This is not dominant, but a strong manifestation of 'female' nature is an experience with men and pregnancy of the heroine. We have traced the intersection of 'feminine' and 'female' concepts. Having become pregnant, she wants to give birth to a child from her lover, but only because she wants it, she is not forced. In the disclosure of Miss Frost and Madame, the 'female' concept differs as a result of an implicit maternal instinct. We have traced the intersection of 'feminine' and 'female' concepts in the character of the main heroines in the novel *Terrible Tehran*. We have highlighted the characteristics of the archetypes of the goddesses from Greek mythology in the novel *The Lost Girl*. We have analyzed the themes of the novels: corrupted people, the depreciation of morality, breakdown of the family and the bad childhood (based on modernism), the depreciation of a woman and her role in the family and in society as a whole. The motif of marriage is reflected in the relations of the main characters with families and society, which develop the conflicts 'woman-man', 'father-daughter', 'woman-society'. In parallel with these conflicts, we have traced the internal conflict 'daughter-mother'. We have highlighted the importance of literary heritage of D.H. Lawrence and M.M. Kazemi. Writers deprive their heroines of complexes, deny their weakness, contrast them with 'strong'. Later, it influenced the formation of the principles of feminist criticism, in particular, the development of the concept 'other' by S. de Beauvoir in the essay *The Second Sex* in 1949.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Rohozha A. O. Imbalance and Harmony in the Female Characters in D.H. Lawrence's "The Lost Girl". Волинь філологічна: текст і контекст. Вип. 33: Леся Українка: особистість, нація, світ. Луцьк: Волин. нац. ун-т. ім. Лесі Українки, 2022. № 33. Р. 61–67.
- Рогожа А. О. Жіночі образи в «фемінному», «феміністичному» і «жіночому» концептах (на матеріалі роману Д. Г. Лоуренса «Згублена Дівчина»). Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Літературознавство, 2023. Вип. 2(102). С. 62–75.

- Рогожа А. О. Зіставлення жіночих образів в «Східній» та «Західній» літературах: виховання і освіта (С.-М.-М. Каземі і Д.-Г. Лоуренс). Сучасні дослідження з іноземної філології. Ужгородський національний університет. 2024. № 1 (25). С. 299–309.
- Рогожа А. О. Іранські та британські героїні в синхронії 20-х років ХХ: еволюція та занепад (М. М. Каземі «Жахливий Тегеран» і Д. Г. Лоуренс «Згублена дівчина»). Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Літературознавство. 2024, Т. 1. № 103. С. 76–96.
- Рогожа А. О. «Етика піклування» у романах «Жахливий Тегеран» (М. М. Каземі) і «Згублена дівчина» (Д. Г. Лоуренса). Аргументи сучасної філології: «етика піклування». Матеріали V Міжнародної наукової конференції (2–3 квітня 2025 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2025. С. 237–242.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворучко Світлана Костянтинівна

2. Svitlana K. Kryvoruchko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1123-9258

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кеба Олександр Володимирович

2. Oleksandr V. Keba

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2372-0425

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальчук Оксана Василівна

2. Oksana V. Halchuk

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3676-7356

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірошніченко Лілія Ярославівна

2. Liliia Y. Miroshnychenko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1339-7708

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарова Ольга Анатоліївна
2. Olga A. Goncharova

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7760-1600

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Левченко Наталія Микитівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Левченко Наталія Микитівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна